

نقش انگلیس و شوروی در تشکیل پادگان تروریستی اسرائیل

صفحه ۱۶ را بخوانید

روزنامه خبری تحلیلی، دانشگاهی صبح ایران
صدای نخبگان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
توران ۴۰۰۰ تومان
شورستان‌ها و واحدهای
دانشگاهی ۱۵۰۰ تومان

شماره مسلسل ۴۰۴۹
شبه ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۰
۲۵ رمضان ۱۴۴۲
۸ می ۲۰۲۱
شماره ۳۳۱۱

چرا برنامه «زندگی پس از زندگی» موفق شده است؟

در ستایش مرگ آگاهی

۱۳، ۱۲

www.fdn.ir | Sat | 2021 | vol.13 | No. 3311 | 16 Pages

گزارش میدانی ابوالقاسم رحمانی خبرنگار «فرهیختگان» از حادثه معدن طزره:
چرا کارگرهای معدن در بدترین شرایط ایمنی با حقوق حداقلی مجبور به کار می‌شوند؟

روسیا‌هی تدبیر

رئیس مرکز ورزش و تربیت بدنی دانشگاه آزاد اسلامی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

دروس تربیت بدنی در اپلیکیشن ورزشی دانشگاه آزاد ارائه می‌شود

۱۳

«فرهیختگان» در گفت‌وگو با مدیران انتشارات کتب دانشگاهی بررسی کرد

دونیمه متفاوت سال گرونایی انتشارات دانشگاهی

۸، ۱۲

مصوبه اخیر مجمع تشخیص چه بلایی سر اقتصاد ایران می‌آورد؟

دور زدن اقتصاد مقاومتی در مناطق آزاد

۸

پادداشت

دیپلماسی و میدان دوروی یک سکه

در نقش‌آفرینی جهانی را دوچندان کرد. اذعان سیاستمداران و اندیشمندان کشورهای مختلف به حضور جمهوری اسلامی ایران برای حل بحران‌هایی مانند سوریه، عراق، یمن و... نشان از همین هموارسازی مسیر ارتقای بازگیری ایران دارد.

عرصه بین‌الملل

تقابل ساختار نظام‌بین‌الملل با ایران را می‌توان سرچشمه همه چالش‌ها نامید که هزینه‌های مادی بسیاری بر ایران وارد کرده است. افراق نیست اگر تغییر مدار این تقابل را از پیروزی ساختار به ایجاد برتری به نفع ایران، بزرگ‌ترین میراث شهید سلیمانی در عرصه بین‌الملل بدانیم؛ چرا که سردار سلیمانی به دلیل ویژگی‌های منحصر به فرد در شکل و ماهیت مبارزه یعنی تمرکز هم‌زمان بر عرصه نظامی و سیاسی و نیز تقابل غیرمستقیم با بازگران رهبر ساختار، توانست هم در عرصه شکل و ماهیت مبارزه یعنی تمرکز هم‌زمان بر عرصه نظامی و سیاسی و نیز تقابل غیرمستقیم با بازگران رهبر ساختار، توانست هم در عرصه

هنگامی که ایشان، یک استراتژیست تمام‌عیار و تجلی‌گر دیپلماسی می‌تواند این را از تقابلهای ایران را در مذاکرات گوناگون در موقعیت برتر قرار داد.

تغییر توازن قوای منطقه‌ای

نوا چامسکی در کتاب «دخالت‌ها» معتقد است که کنترل ایران بر منطقه وحشتناک‌ترین کابوس برای آمریکا است؛ تحولات دهه اخیر منطقه که متأثر از حضور و نفوذ مستقیم سردار سلیمانی بود، این کابوس را در بدترین شکل خود برای آمریکا به عنوان بزرگ‌ترین دشمن جمهوری اسلامی به وجود آورد؛ ما حاصل این کابوس یعنی تغییر توازن قدرت منطقه‌ای به نفع ایران مهم‌ترین رهاورد استراتژی شهید سلیمانی بود.

این تغییر توازن در دل خود دو نتیجه را در عرصه بین‌المللی برای ایران به همراه داشت؛ توسعه عمق استراتژیک ایران در منطقه و به دنبال آن ایجاد توان بازآرندگی به عنوان یک شاخص مهم در تغییر الگوی ساختاری روابط بین‌الملل؛ این الگو سرز تهدیدات ایران را تا عمق راهبردی کشورهای متخاصم عقب راند.

تقویت و فعال شدن جنبش‌های مردمی

عینی‌ترین میراث سردار سلیمانی نقش بسیار پررنگی در بازنگری ایران به ویژه در بعد منطقه‌ای ایفا می‌کند و در نتیجه عرصه بین‌المللی را نیز برای در نظر گرفتن منافع جمهوری اسلامی هموار کرده که از جمله آن تقویت و فعال شدن جنبش‌ها و گروه‌های مردمی تأثیرگذار در تحولات سیاسی و نظامی کشورهای منطقه است.

نقش سردار سلیمانی در این حوزه آن بود که توانست میان آرمان مشترک (حکومت اسلامی) جمهوری اسلامی و این گروه‌ها پیوند برقرار کند؛ این پیوند که مبتنی بر آگاهی جمعی متأثر از آموزه‌های اصیل اسلامی است، زمینه تبدیل شدن به رفتار سیاسی را به دست آورد.

محور مقاومت شامل کشورهایی همچون ایران، لبنان، سوریه، عراق، فلسطین و یمن می‌شود ولی این درحالی است که دیگر کشورهای منطقه همچون افغانستان، بحرین، امارات، قطر و مناطقی از عربستان و همه کشورهای اطراف رژیم صهیونیستی به نوعی تحت سیطره و اشراق ماموریت‌های سپاه قدس بوده است. نکته قابل توجه این است کل

مکتب و مذهب و امامین انقلاب رجوع می‌کنیم با نبوهی از توصیه‌های اکید و دستورات صریح آنان مبنی بر تقویت همه‌جانبه اسلام و مسلمین مواجه می‌شویم. اگر بخواهیم به چند نمونه مشهور آن اشاره کنیم همین آیه شریفه سوره انفال که قسمتی از آن زینت بخش نشان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است و می‌فرماید: «وَأَعِزُّوا لِنَفْسِكُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ عِدَّاءَ اللَّهِ وَعِدُوهُمْ وَأَخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ». به همین مفهوم اشاره دارد، چرا که در سایه تقویت بنیه‌های مختلف دفاعی، سر بلندی مسلمین و اسلام رقم خواهد خورد، در همین راستا می‌توان به قاعده نفی سلطه نیز اشاره کرد، این قاعده یکی از مهم‌ترین قواعدی است که تضمین‌کننده همین برتری و عزت مسلمین است، طبق آیه شریفه ۱۴۱ سوره مبارکه نساء خداوند می‌فرماید: «وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا» کافران نباید در هیچ زمینه‌ای بر مسلمین مسلط شوند. امام عظیم‌الشان ما نیز بر پایه همین قاعده بود که طرح انقلاب اسلامی را پی‌ریزی و تا مرحله پیروزی پیگیری کردند، می‌توان با قاطعیت انقلاب اسلامی ایران و شخص حضرت امام خمینی (ره) را در عصر حاضر احیاگر عزت از دست‌رفته مسلمین در جهان کنونی دانست، امام خامنه‌ای نیز در دوره رهبری خود همین خط‌نورانی عزت و سر بلندی را با قدرت بردیش گرفتند که مصادیق آن به گواه دوست و دشمن بسیار است.

لذا برخی اسکاندال‌داران دست‌گاه دیپلماسی بداند که سیاست فقط دیپلماسی زمانی می‌تواند تأمین‌کننده منافع کشور باشد که دارای پشتوانه محکم سیاسی، اجتماعی و نظامی باشد. به طور قطع استفاده از ابزار دیپلماسی در شرایطی که برداشت‌ها حاکی از وجود محدودیت، ناتوانی و استیصال در طرف مذاکره برای حفاظت از منافع خود باشد، قطعاً نمی‌تواند منافع ملی را تأمین کند. اگر مولفه‌های مذکور در دیپلماسی عزت‌مند یک نظام اسلامی را بر سردار رشید سپاه اسلام شهید سپهبد حاج قاسم سلیمانی تطبیق دهیم، درمی‌یابیم که ایشان، یک استراتژیست تمام‌عیار و تجلی‌گر دیپلماسی عزت‌مند اسلامی و آیین تمام‌نمای آیه شریفه «مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَرِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ» بودند.

الگوی سردار سلیمانی در عرصه‌های استراتژیک به اندازه‌ای حائز اهمیت بود که بسیاری از سران کشورهای دیدار از ایران خواهان مذاکره با او بودند، بنابراین طرح‌ها و ایده‌ها و عملکردهای سپهبد سلیمانی که می‌توان آنها را بال اجرایی چارچوب‌های سیاست خارجی به خصوص در بعد منطقه‌ای دانست، میراث و الگویی را در عرصه نظام بین‌الملل پیش‌روی سیاست‌گذاران جمهوری اسلامی قرار می‌دهد که انکا به آن راهگشای بن‌بست‌های سیاست خارجی خواهد بود.

ارتقای بازگیری ایران در سطح جهانی

یکی از مهم‌ترین اهداف انقلاب اسلامی ایران با شعار «نه شرقی، نه غربی» حرکت در مسیر کسب جایگاه جهانی در مقام بازگیری اصلی در این عرصه بوده است؛ ایجاد فرهنگی و تمدنی مبتنی بر قدرت نرم جمهوری اسلامی، ظرفیتی است که ایران را شایسته ایفای چنین نقشی کرده است.

در این میان محوریت سردار سلیمانی در تقویت بعد دیگر قدرت‌سازی جهانی ایران یعنی حوزه نظامی، عملیاتی و بازآرندگی مبتنی بر شکل‌گیری نظم خاورمیانه بر محوریت ایران جایگاه جمهوری اسلامی

سعی کند این اهداف را ترجیحاً در سطح ملی و بعد از آن در محدوده کشورهای اسلامی و سپس در سطح ملل محروم و مستضعف اجرا کند و پس از این اولویت‌ها تحقق اهداف دیپلماسی خود را در کشورهای منطقه‌ای سپس سایر کشورهای جامعه جهانی پی‌گیرد. بدین ترتیب نظام اسلامی می‌تواند بر اساس این اولویت‌ها به طرح‌ریزی اهداف کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت خود بپردازد و این بدین معناست که نظام مزبور در خط‌مشی‌گذاری دیپلماتیک و سیاست خارجی خود مستمر بوده و به لحاظ این سلسله‌مراتب تمامی این اهداف ترجیحی و سطوح مذکور را هم‌زمان با تقسیم متناسب به توان و مقدورات خود پیگیری کند.

بنابراین در دیپلماسی و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران راهبردهای اساسی زیر الزام باید مدنظر قرار گرفته و عملی شوند:

- ۱- نفی سلطه‌جویی و نفی سلطه‌پذیری
- ۲- حفظ استقلال همه‌جانبه و جلوگیری از نفوذ اجانب
- ۳- تلاش در جهت ائتلاف و اتحاد ملل مسلمان و وحدت جهان اسلام و دفاع از حقوق مسلمانان عالم
- ۴- ظلم‌ستیزی و عدالت‌خواهی و طرد نظام سلطه در جهان و حمایت از مبارزات حق‌طلبانه مستضعفان
- ۵- دفاع از حقوق همه مسلمانان گیتی
- ۶- تلاش در جهت تحقق آرمان سعادت کلی انسان‌های جامعه بشری
- ۷- ممنوع بودن قراردادهایی که باعث سلطه بیگانه بر کشور می‌شود
- ۸- به رسمیت شناختن استقلال، آزادی و حکومت حق و عدل به عنوان حقوق همه مردم عالم
- ۹- خودداری از هرگونه دخالت در امور داخلی ملل دیگر
- ۱۰- تفکیک ناپذیری آزادی، استقلال و وحدت و تمامیت ارضی کشور
- ۱۱- تقدم و ترجیح روابط با کشورهای اسلامی در برابر کشورهای غیراسلامی

- ۱۲- عدم تعهد در برابر قدرت‌های سلطه‌گر
- ۱۳- روابط صلح‌آمیز و حسنه متقابل با دولت‌های غیرمحارب
- ۱۴- مقابله به مثل در موارد لازم از جمله در برابر دولت‌های کافر، متحارب و متخاصم
- ۱۵- لزوم صدور ارزش‌های انقلاب

بنابراین منظور از دیپلماسی اسلامی، شیوه‌های تجویز شده در مبانی شرع مقدس اسلام در خصوص نحوه اجرای سیاست خارجی از سوی حکومت اسلامی به طرق مسالمت‌آمیز سیاسی برای توسعه روابط دیپلماتیک کشور اسلامی با سایر ملل و حکومت‌های غیرمتخاصم است.

همگان به‌خوبی می‌دانند، کدر کنار دیپلماسی عزت، یکی از مهم‌ترین مولفه‌هایی که جزء شاخصه‌های اصلی کشورهای قدرتمند و اثرگذار در جهان کنونی است، امنیت ملی، قدرت دفاعی و بازآرندگی است.

امسا این مولفه برای نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران از اهمیت مضاعفی برخوردار است؛ چنان‌که به‌خاطر برافراشتن پرچم ظلم‌ستیزی و برقراری عدالت در جهان، انقلاب متفاوتی را به ثمر رسانده و برای قدرتمندان و زباده‌خواهان و زورگویان همچون خار چشمی است، پس بدیهی است که دشمنی دشمنان بشریت بیش از هر نقطه‌ای متوجه ما و کشورمان باشد.

بسا عنایت به اینکه در همه عرصه‌ها راهگشای م‌تعالیم نورانی و حیات‌بخش اسلام است وقتی به آیات و روایات و توصیه‌های بزرگان

سیدامیر حسین قاضی‌زاده‌هاشمی
نایب‌رئیس اول مجلس شورای اسلامی

در این نوشتار برآنیم، با بررسی ارتباط دیپلماسی و میدان با مشارکت در نظریه و عمل، دوگانه خلق شده را مورد نقد قرار داده و نشان بدهیم، نه تنها بین میدان و دیپلماسی ستیز و دوگانگی وجود ندارد بلکه دیپلماسی ذلت و سازش با دیپلماسی عزت در ستیز است و میدان مقوم و مکمل دیپلماسی عزت و تحقق سیاست خارجی جمهوری اسلامی است و دیپلماسی ذلت سبب تسلط الگوهای مفهومی در تعارض با اسلام ناب محمدی (ص) بر سیاست خارجی می‌شود.

در واقع شهید سلیمانی بر پایه ادراک و تکرش خاص سیاسی و هم‌زمان شم نظامی بی‌نظیر خود بدترین کابوس‌ها را برای دشمنان جمهوری اسلامی پدید آورد و الگوی ساختاری ایجادشده از سوی سردار سلیمانی، باذن الله تعالی به گونه‌ای است که در دوران حیات‌شان با ایجاد بازآرندگی امنیت‌سازی فرامرزی و تغییر توازن منطقه‌ای و پس از شهادت به واسطه این نمایش حیرت‌آور انسجام میلیونی ملت‌ها، زمینه افزایش نفوذ سیاسی، اعتبار اجتماعی و تاثیرگذاری منطقه‌ای جمهوری اسلامی را در عرصه بین‌الملل فراهم آورد.

۱۱۱

دیپلماسی مجموعه فنون، روش‌ها و وظایفی است که به منظور اجرای سیاست خارجی اعمال می‌شود و یا به تعبیر دیگری دیپلماسی هنر و قابلیت هدایت روابط بین‌دولت‌هاست، که باید از طرف مجریان سیاست خارجی در عرصه‌های مختلف بین‌المللی به منصه ظهور رسیده و فعالیت یابد. بنابراین در استنباط کلمه از ماهیت دیپلماسی به قاعده دو بعد سیاست‌گذاری و اجرای سیاست یا پیشبرد اهداف سیاست خارجی مورد توجه قرار می‌گیرد.

سیاست‌گذاری زیربنای موتور محرکه رفتار دیپلماتیک کشورها تلقی شده و در واقع تاحدی به علت ناهمگونی هدف‌ها و نظام‌های سیاست‌گذاری در کشورهای مختلف رفتار خارجی کشورها با یکدیگر تفاوت دارد.

سیاست خارجی و دیپلماسی دوروی یک سکه‌اند، سیاست خارجی مشتمل است بر طراحی و تبیین در داخل و در چارچوب سیاست ملی و کلان کشور و اجرا در خارج از مرزهای ملی، در واقع دیپلماسی همان بعد اجرای سیاست خارجی است. طراحی و تدوین سیاست خارجی وظیفه سیاستمداران است که با اتکا به مولفه‌ها و متغیرهای متعددی چون مبانی فکری واحد سیاسی، ماهیت نظام بین‌الملل، نحوه تکرش هیات حاکمه، توانایی‌ها و امکان واحد سیاسی، نیازهای عینی جامعه، موقعیت جغرافیایی و فرهنگ سیاسی جامعه پراپی‌ری می‌شود.

پیروزی انقلاب اسلامی یکی از کهن‌ترین نظام‌های سلطنتی را از میان برد و بر ویرانه‌های سلطنت و اندیشه سیاسی شاهی، جمهوری اسلامی را بر پایه نظریه ولایت مطلقه فقیه بنا نهاد. بنابراین انقلاب اسلامی ایران را می‌توان احیاگر آرمان‌ها اصول و اهداف دیپلماسی اسلامی به حساب آورد؛ انقلابی که در پی تجدید حیات و اعتلای اسلام و نظام اسلامی است. دیپلماسی اسلامی مانند هر دیپلماسی و سیاست خارجی دیگر دارای اولویت‌ها و سطوح متفاوت در اهداف خویش است؛ به عبارت دیگر تحقق این اهداف به گونه‌ای تدریجی و سلسله‌مراتبی و دارای سطوح ترجیحی است و نظام اسلامی باید